

Sarajevo, 03.01.2023. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
26.12.2022. – 30.12.2022.

Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	23.12.22	- 30.12.22	23.12.22	- 30.12.22	23.12.22	- 30.12.22	23.12.22	- 30.12.22
2 godine	2.76	-	2.76	↗	4.32	-	4.43	↗
5 godina	2.45	-	2.58	↗	3.86	-	4.00	↗
10 godina	2.40	-	2.57	↗	3.75	-	3.87	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	23.12.22	- 30.12.22
3 mjeseca	1.779	-
6 mjeseci	2.047	-
1 godina	2.584	-
		2.600 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 30.12.2022. godine (pune linije) i 23.12.2022. godine (ispredidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Finansijska tržišta u eurozoni su početkom protekle sedmice bila zatvorena zbog praznika. Tokom proteklih sedmica zabilježena su volatilna kretanja prinosa obveznica eurozone, uz napomenu da se na kraju kalendarske godine bilježi smanjena likvidnost, kao i manjak objavljuvanja bitnijih ekonomskih indikatora i izjava zvaničnika. Posmatrano na sedmičnom nivou prinosi njemačkih obveznica su povećani između 12 i 17 baznih poena. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica su povećani između 10 i 21 baznih poena. Na globalni rast prinosa državnih obveznica, u vrijeme slabijeg trgovanja pred kraj godine, uticale su vijesti o labavijim ograničenjima Covid19 koja su stupila na snagu u Kini.

Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da se eurozona suočava sa „veoma teškom ekonomskom situacijom“ koja će predstavljati izazov za pojedince i kompanije zbog visoke inflacije širom Evrope koja se poklapa sa ekonomskim usporenjem i niskim ekonomskim rastom. Uprkos tome, on je ponovio da su očekivanja da eurozona prolazi kroz „kratkotrajnu i površnu recesiju“ prije nego ekonomija ponovo počne da bilježi rast u II kvartalu naredne godine. Član UV ECB Knot je izjavio da je ciklus pooštrenja monetarne politike ove institucije „samo prešao polovinu“, te da treba biti nastavljen duži period. Dodao

je da bi ECB mogla da postigne „prilično pristojan tempo pooštravanja“ putem povećanja za po pola procenatnih poena u narednih nekoliko mjeseci prije nego što troškovi zaduživanja dožive vrhunac do ljeta. Član UV ECB Simkus je izjavio da stopa inflacije na nivou eurozone pokazuje zaostatak od pola godine u poređenju sa inflacijom u Litvanijski, što znači da vrhunac iste još uvijek nije zabilježen, odnosno da je vrhunac inflacije vjerovatno „odmah iza čoška“.

Podaci ECB su pokazali da je kreditiranje kompanija u eurozoni u novembru usporeno, odnosno zabilježen je pad sa najvećeg nivoa zaduživanja ovog sektora u posljednjih više od jedne decenije uslijed rasta kamatnih stopa i recesije koja se nazire. Mjesečni podaci kredita ukazuju na oštar pad od 1 milijardu EUR u poređenju sa rastom od 24 milijarde EUR u prethodnom mjesecu.

Vlada Španije objavila je novu seriju mjera za borbu protiv visoke inflacije za 2023. godinu u vrijednosti 10 milijardi EUR, a koje uključuju šestomjesečno produženje poreskih olakšica za energiju i gas koje ističu na kraju ove godine.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	NOV	5,0%	4,8%
2.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	DEC	5,8%	5,6%
3.	Stopa inflacije – Portugal (prelim.)	DEC	-	9,8%
4.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G)	NOV	-	15,4%
5.	Maloprodaja – Španija (G/G)	NOV	-	-0,6%
6.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	NOV	-	6,3%
7.	Maloprodaja – Grčka (G/G)	OKT	-	8,0%
8.	Maloprodaja – Portugal (G/G)	NOV	-	-1,2%
9.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	NOV		-3,1%
10.	PMI indeks prerađivačkog sektora – Austrija	DEC	-	47,3
				46,6

SAD

Tokom protekle sedmice, finansijsko tržište u SAD je bilo prilično mirno u periodu praznika. FHFA je objavila vijest da su cijene kuća u SAD tokom oktobra ostale nepromijenjene u odnosu na mjesec ranije kada je zabilježen rast od 0,1%. Prodaje kuća su smanjene šesti mjesec zaredom u novembru na drugi najniži nivo u istoriji jer su veći troškovi zaduživanja i neizvjesni ekonomski izgledi spriječili mnoge kupce da kupuju. Agresivna kampanja pooštravanja monetarne politike Fed-a, a sve sa ciljem smanjivanja inflacije, je imala ogroman uticaj na stambeno tržište SAD u 2022. godini. S obzirom na to da su se troškovi pozajmljivanja otprilike udvostručili u odnosu na početak godine, prodaja kuća, a samim tim i cijene, se smanjuju mjesecima.

Broj Amerikanaca koji su podnjeli nove zahtjeve za beneficije za nezaposlene se povećao tokom prošle sedmice, ali je ostao u rasponu koji ukazuje na to da je tržište rada u SAD i dalje zategnuto, čak i dok Fed radi na smanjenju potražnje za radnom snagom, a sve u cilju smanjenja rastuće inflacije. Fed je tokom ove godine povećao kamatne stope kako bi ukrotio rastuću inflaciju. Dok su veći troškovi zaduživanja uticali na određene segmente ekonomije, tržište rada je ostalo uglavnom snažno tokom 2022. godine i to djelimično zbog konstantne neravnoteže između ponude i potražnje radne snage.

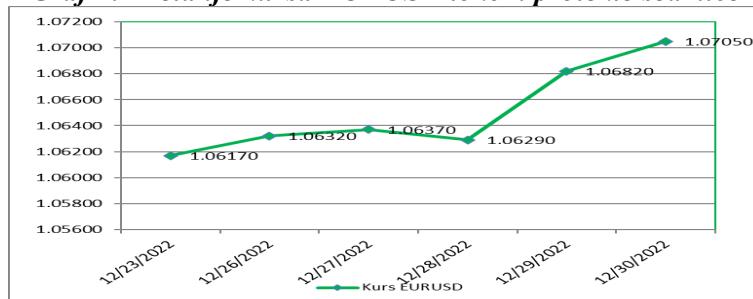
Predsjednik Biden je potpisao zakon o potrošnji Vlade u iznosu od 1,7 biliona USD, čime su krunisane dvogodišnje zakonodavne aktivnosti koje imaju potencijal da preoblikuju američku ekonomiju i postave Bidena među ekonomski najbitnije predsjednike u posljednjem vijeku.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	NOV	0,3%	1,0%
2.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	OKT	-0,7%	0,0%
3.	Indeks prerađ. sektora Feda iz Dalasa	DEC	-13,5	-18,8
4.	Broj kuća koje čekaju na realizaciju (M/M)	NOV	-1,0%	-4,0
5.	Inicijalni zahtjevi nez. za pomoć	24. dec	225.000	225.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	17. dec	1.690.000	1.710.000
				1.669.000

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0617 na nivo od 1,0705.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Finansijsko tržište u Velikoj Britaniji je tokom protekle sedmice bilo mirno zbog praznika. Prvi radni dan u protekloj sedmici bila je srijeda.

Funta se nalazi na putu da zabilježi najveći godišnji pad od 2016. godine. Valuta je u ovoj godini oslabila u odnosu na dolar za više od 10% godišnje, što su najlošije performanse od Brexita. Iako se funta oporavila sa najlošijeg kursa u odnosu na dolar (kada je kurs GBPUSD iznosio 1,03) postoje strahovi da bi jačanje funte moglo izostati pod uticajem pesimističnih signala iz BoE koji se poklapaju sa agresivnim povećanjem kamatnih stopa Feda i ECB. Istraživanje koje je proveo Financial Times je pokazalo da većina učesnika smatra da će inflatori šok u Velikoj Britaniji uzrokovan pandemijom i ratom u Ukrajini potrajati duže nego u drugim zemljama, primoravajući BoE da nastavi sa povećanjem kamatnih stopa dok će Vlada nastaviti sa čvrstom fiskalnom politikom. Preko 80% ispitanika očekuje da će Velika Britanija zaostajati za ostalim zemljama iz grupe G7.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Nationwide cijene kuća (G/G)	DEC	-	2,8% 4,4%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,88111 na nivo od 0,88534. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2053 na nivo od 1,2083.

JAPAN

Tokom protekle sedmice, BoJ je objavila rezime sa sastanka održanog 19. i 20. decembra. Jedan od članova BoJ je komentarisao da Japan pokazuje znakove rasta plata i pozitivnog ekonomskog ciklusa, ali da je i dalje potrebno zadržati ultrastimulativnu monetarnu politiku. Drugi član Odbora BoJ je prokomentarisao da je povećanje raspona prinosa odgovarajuće zbog zabrinutosti oko negativnog uticaja kontrole krive prinosa na tržište obveznica. Takođe je dodao da je obećanjem da će fleksibilno kupovati obveznice BoJ poboljšala održivost svojih monetarnih olakšica.

Zamjenik glavnog sekretara kabineta Vlade Kihara je izjavio da će Vladi Japana glavni prioritet ekonomske politike u toku sljedeće godine biti rast plata. Kihara je dodao da je najveći izazov za ekonomiju Japana nedostatak rasta plata. Ukoliko se ne povećaju plate, potrošnja se neće povećati, te ujedno ni kompanije neće povećati investicije. Pošto su kompanije odgovorne za povećanje plata, Vlada Japana može pomoći u postizanju tog povećanja kroz poreske podsticaje, dodao je Kihara.

BoJ je najavila neplaniranu kupovinu obveznica bez presedana jer se boriti protiv špekulacija da će ubrzano ukinuti svoju prilagodljivu monetarnu politiku. Kombinacija dodatnih kupovina sa fiksnom stopom i fiksnim iznosima koje su objavljene u petak povećala je ovog mjeseca kupovinu na oko 17 biliona JPY (128 milijardi USD), zabilježivši mjesecni rekord, objavio je Bloomberg. Lavina kupovina obveznica od strane BoJ prouzrokovala je porast prinosa pošto je BoJ neočekivano povećala dozvoljeno odstupanje referentne stope od cilja u iznosu od +/- 50 baznih poena sa prethodnih 25 baznih poena. Dok su kreatori monetarne politike izjavili da je taj potez pokrenut kako bi se poboljšalo funkcionisanje tržišta, trgovci su

to protumačili kao korak ka završetku politike kontrole krive prinosa dok se pripremaju da potencijalno definišu strategiju za 2023. godinu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	NOV	2,6%	2,5%
2.	Maloprodaja (G/G)	NOV	3,7%	2,6%
3.	Prodaja u robnih kućama i supermarketima (G/G)	NOV	3,2%	2,4%
4.	Indeks započetih kuća (G/G)	NOV	1,4%	-1,4%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	NOV	-1,5%	-1,3%
				3,0%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 141,05 na nivo od 140,41. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 132,91 na nivo od 131,12.

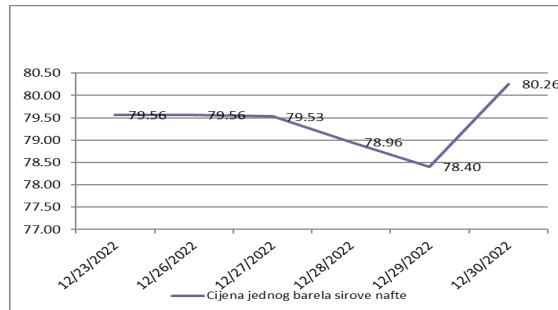
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,56 USD (74,94 EUR).

Cijena nafte je do četvrtka protekle sedmice imala blagu tendenciju pada, a tržište je bilo mirno zbog praznika. Početkom sedmice cijena se održavala blizu najvišeg nivoa u posljednje tri sedmice nakon što je ukidanje mjera Covid19 u Kini potaknulo tražnju za naftom. Takođe, predsjednik Rusije Putin je uveo zabranu na prodaju nafte iz Rusije stranim kupcima koji se pridržavaju gornje granice za cijenu ove nafte. Putinov potez je dao dodatnu podršku cjeni nafte. Sredinom sedmice je došlo do blagog pada cijene ovog energenta pod uticajem zabrinutosti zbog rasta broja zaraženih virusom Covid19 u Kini, koja je najveći svjetski uvoznik nafte. Ove vijesti su imale veći uticaj na cijenu nafte nego očekivanja da će ukidanje Covid19 restrikcija pojačati ekonomski oporavak i podstićati tražnju za naftom. Cijena je smanjena nakon što su SAD objavile restrikcije za dolazak putnika iz Kine, koji su obavezni da imaju negativan Covid19 test, dok je Italija objavila da je preko 50% putnika koji su iz Kine sletjeli u Milano imalo virus. Krajem sedmice cijena nafte je povećana, ali su ipak izazovi za kratkoročnu tražnju zbog globalnog usporenja bili neutralisani izgledima za veće sankcije Rusiji što bi moglo smanjiti ponudu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,26 USD (EUR 74,97). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 0,88% a na godišnjem nivou rast je iznosio 6,71%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

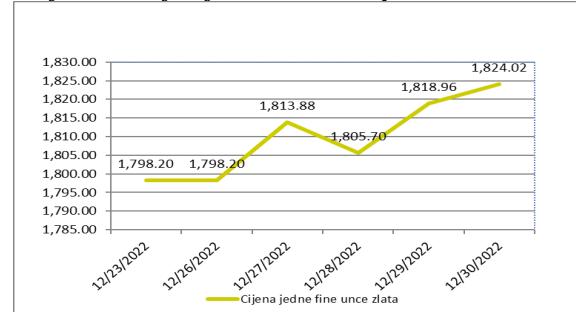
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.798,20 USD (EUR 1.693,70).

Cijena zlata se u utorak blago povećala, te se zadržala iznad ključnog psihološkog nivoa od 1.800 USD po unci nakon odluke Kine da dodatno olabavi Covid19 mjeru. Ipak, značajniji rast cijene zlata je bio ograničen zbog strahova da bi otvorenija Kina mogla podstići inflaciju, što je uticalo na to da se prinosi na globalne obveznice povećavaju, dok su silazni pritisci na cijenu zlata pojačani. Do kraja sedmice cijena ovog plemenitog metala se održala na nivou iznad 1.800 dolara po unci, nakon odluke Kine da dodatno olabavi Covid19 mjeru.

Cijena zlata je u petak blago povećana uglavnom pod uticajem slabijeg dolara. Početkom godine cijena je nastavila da se povećava, te se približava nivou od 1.850 dolara po unci. Većina tržišnih učesnika špekuliše da će Fed usporiti sa tempom rasta kamatnih stopa, što će se odraziti na prinose i kamatne stope. Iako je tokom 2022. godine cijena zlata blago smanjena u odnosu na 2021. godinu, očekuje se da će u ovoj godini cijena zlata imati više koristi od sporijeg tempa povećanja kamatnih stopa, dok nedavni podaci sugerisu da je inflacija u SAD vjerovatno dostigla vrhunac.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.824,02 USD (EUR 1.703,90). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 1,44% a na godišnjem nivou cijena zlata je smanjena za 0,28%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Održicanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.